

„... ki azt sem tudja hol a férje...”
Néhány adat Hugonnai Vilma életrajzához

Közreadja: Dr. Gracza Tünde

PTE EKTk Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtár

e-mail: gracza.tunde@lib.pte.hu

Nagy érdeklődéssel olvastam az *Orvosi Könyvtárak* idei első számában megjelent *Gacsályi Tölgyesi Ágnes: Szemben az árral. Hugonnai Vilma születésének 175. évfordulója emlékére* című összefoglalóját, amely sajátos szemszögből és igen részletesen mutatja be Magyarország első orvosnőjének életét, munkásságát. Az ARCANUM adatbázisban lapozgatva, további – általam eddig nem ismert – érdekességet (még arcképeket is) találtam róla. Például megtudtam általuk, hogy mi köze van Hugonnai Vilmának a pándi meggyhez, vagy tényleg évekig nem tudott férje hollétéről? Ezekre szeretném most a figyelmet felhívni és csábítani az érdeklődőket soraim tovább olvasására. A fellelt információkat nem szeretném kommentálni, csupán megjelenésük sorrendjébe rendezve közzétenni.

1871-ben a *Budapesti közlönyben* találkozhatunk először a nevével Szilassy gr. Hugonnay Vilma-ként. A későbbi években az alábbiak szerint – sokszor hibásan – hivatkoznak rá:

- Szilassy Györgyné szül. gr. Hugonnay Vilma
- Szilassy Györgyné szül. Hugonay Vilma
- Szilassy Kálmánné, szül. Hugonnay Vilma
- gr. Hugonnay Vilma, Hunyadi Kálmánné
- Dr. gróf Hugonnai Vilma Wartha Vinczéné
- Wartháné gróf Hugonay Vilma
- dr. Wartha Vinczéné szül. dr. Hugonay Vilma grófnő
- Pándi és szilasi Szilassy Györgyné, szül. Hugonnai Vilma[1,2,3,4,5,6,7,11]

Zürich, nov. 19.

Tisztelt Szerkesztőség!

A „Pesti Napló” October 31-iki számában áll „Egy magyar nő a zürichi egyetemen”, ez én vagyok, de az, „ki azt sem tudja, hol a férje,” és „ki szerelmi kalandjai által eléggé ismeretes” nem vagyok.

Hazámat és családomat kénytelenítetttem elhagyni, mert megrongált egészségemet másképp vissza nem szerezhetem, s ezzel nemesebb célt, kiképeztetésemet kötöttem össze. Ennek folytán a fent említett rágalmat lelketlen gázságnak nyilvánítom, melyért elégtételt követelek. Azért felkérem tisztelt szerkesztőséget ezen hír közlőjét nyilvánossá tenni.

Tisztelettel stb. Gróf Hugonnai Vilma, a zürichi egyetem rendes hallgatója, a zür. magy. egyet. rendes tagja[8]

„...kíméletlenebb tolakodásnak voltam kitéve a kisebb heti – s különösen a bécsi s budapesti képes – német lapok részéről, kik előfizetési nyugta kíséretében küldték meg a lapjok mutatványszámát azon Ígérettel, hogy arcképemet közölni fogják, s midőn a pénzt megkapták, sem lapot sem képet nem küldtek. Tudja, ezt nem is bánom, de mindig attól félek, hogy ellenem fordulnak ... és olyan könnyű egy nő hírnevének ártani.”[9]

„...De, úgymond végül az érdekes védirat, minden cikk, melyet eddig a nő erkölcsösége ellen olvastam, férfiaktól került ki; de hogyan támadhat meg a férfi olyasmit, a minek ő hódol, a minek ő okozója? A cselekvés és utána a megrovás nem hord magában sem logikát, sem lelkiismeretességet. Ha hiba a barátság azok közt, a kik még szabadok, úgy kerülni kell az ilyen barátság egyik szövetségesének lenni. Ahol szívvel ész párosul, ott a boldogság és nem a romlottság uralkodik.”[10]

„...alulirott ismerem ezen üvegmeggy származását, kötelességemnek tartom tiszteletteljesen közölni, hogy első házasságomból származott fiam nagyapja idsb. Szilassy György, az 1867-ben elhunyt földbirtokos, Pánd nevű községben volt nagyszabású gyümölcsészetében termelte magról először ezen üvegmeggyet. ...Jóllehet 30 évig nagy hírnévnek örvendett a pándi kertészet, ahol nemcsak a gyümölcsészetre, hanem a dísznövényekre is nagy súlyt fektetett idsb. Szilassy György. A kertészeti kiállításokon Budapesten több éven át láthatók voltak Pánd (Pest megye) kiváló termékei. ...A kertészet terén szerzett érdemeiért idsb. Szilassy György 1866-ban a Lipót-renddel lett Ő felsége által kitüntetve. Az 1867-ben valódi himlő elszívődése alatt bekövetkezett halála után örökösei apránként különböző vevőknek adták el az egész birtokot és ma már hirmondója is alig akad a 40 év előtt híres pándi kertészetnek. ...A kegyelet és az igazságszeretet készítetett ezen sorok megírására, méltóztassék ezeket bölcs belátása szerint felhasználni.”[11]

„A tiszta eszmény és emberszeretet vitte erre (az orvosi) (GT) pályára”[12]

Pérely Imre (1898-1944) rajza Hugonnai Vilmáról[13]*

Jegyzetek

- [1] Különféle. Gyógyászat. 1880. 20. p. 285.
- [2] Pesti Hírlap, 1889. augusztus (11. évfolyam, 209-239. szám)1889-08-24 / 232. szám 8.)
- [3] Fővárosi Lapok, 1895. 342. sz. 3258.
- [4] Magyar Génius, 1897. 6. 10. 145-146.
- [5] Képes Folyóirat - A Vasárnapi Ujság füzetekben. 1897. 22. p. 55.
- [6] Világ, 1922. 13. 248. 2.
- [7] New Yorki Magyar Élet. 1979. 32. 6. 11.
- [8] A közönség köréből... Pesti Napló, 1872. 23. 273. 3.
- [9] Dr. Hugonay Vilmánál. Pesti Hírlap, 1879. 1. 306. 2-3.
- [10] A női diákok védelmére... Fővárosi Lapok, 1880. 45. szám 221.
- [11] Hugonnai V.: A „Pándy üvegmeggy” történetéhez. Kertészeti Lapok. 1909. 24. 69-70.
- [12] Meghalt az első magyar orvosnő. Tolnai Világlapja, 1922. 22. 15. 10.
- [13] Meghalt az első magyar orvosnő. Pesti Napló, 1922. 73. 73. 5.

* Az 1944-ben elhunyt Pérely (Hercz) Imre grafikus életéről az első – ARCANUM adatbázisban található – összefoglaló a Veszprém megyei Napló 1968. október 6-i számában jelent meg Heitler László: *Emlékezés Pérely Imrére*” címmel. Kortársai talán azt nem tudták megbocsátani, hogy modelljei között sok-sok bíboroson kívül még XI. Pius pápa is megtalálható volt.